

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/68/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

128/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **Suki Tibor** (5055 Jászládány, Vasút utca 15. szám alatti lakos) I. r. panaszos és **Váradi Arnold** (5055 Jászládány, Vasút utca 15. szám alatti lakos) II. r. panaszos által együttesen 2017. február 13-án előterjesztett **panaszt** 2017. július 6-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Jászberényi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem megállapítható.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszosok együttes beadványukat 2017. február 13-án terjesztették elő, amelyben a velük szemben 2017. január 29-én foganatosított rendőri intézkedést sérelmezték.

I.

1) A panaszosok beadványukban előadták, hogy 2017. január 29-én 14 óra 40 perckor Jászládányon két rendőr megállította őket. Ezt követően jogtalanul büntetést (50.000 Forint) szabtak ki velük szemben. A rendőrök azt állították, hogy egy elhagyott épületben (egy hangárban) voltak és loptak, mert abból az irányból jöttek. Előadták, hogy tűzre valót voltak venni és eléjük fordult a rendőr. A rendőrök azt állították, hogy az épületnél őket látták. A panaszosok ekkor nem értették a helyzetet és az I. r. panaszos azt mondta a rendőröknek, hogy akkor miért nem bilincselték meg őket, hogy ha őket látták ott. Erre az egyik rendőr azt közölte vele, hogy akkor a büntetés összegét 100.000 Forintra emeli és azt is mondta neki, hogy leveszi az egyenruháját és megveri őt. A rendőr megalázta a panaszosokat, csúnyán beszélt velük. Mondták a rendőröknek, hogy nem loptak, tűzre valót akarnak

venni. A rendőr erre azt mondta az I. r. panaszosnak, hogy ne „dumáljon”, mert akkor még jobban meg fogja őt alázni.

A panaszosok a jogtalan büntetés kapcsán bent jártak a Jászladányi Rendőrkapitányságon, ahol arról tájékoztatták őket, hogy tegyenek bejelentést az esetről a Testületnél.

Az I. r. panaszos elmondta, hogy kérelmezi a Testületet, hogy törölje el a vele szemben kiszabott bírságot, mert három kisgyermek van és azt nem tudja megfizetni. Előadta, hogy azon a helyen, amelyet a rendőrök állítottak egyikük sem tartózkodott.

A II. r. panaszos arról is beszámolt a Testületnek, hogy a vele szemben intézkedő rendőr azt mondta neki, hogy ha nem írja alá a csekket, akkor leveszi a mellényét és megveri őt. Nagyon durván beszélt vele a rendőr. A II. r. panaszos mondta neki, hogy tűzrevalót meggy venni, erre a rendőr újból és újból csak azt mondta neki, hogy ő volt a hangárban. A II. r. panaszos közölte a rendőrrel, hogy ma még vissza kell mennie dolgozni, hiszen ő Budapesten dolgozik, de ennek ellenére is továbbfenyegette őt a rendőr. Minderre tekintettel kérelmezi a II. r. panaszos, hogy a Testület abban segítsen neki, hogy a csekket ne kelljen befizetnie, mert van két kisgyermek, akiknek a szájából nem tudja ezt a pénzt „kivenni”.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a Jászladányi Rendőrőrhöz. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) Dr. T. P. r. ezredes, r. főtanácsos, a Jászberényi Rendőrkapitányság mb. kapitányságvezetője 2017. március 2-án kelt átiratában arról tájékoztatta a Testületet, hogy a sérelmezett intézkedés pillanatában (2017. január 29-én 14 óra 40 perckor) a Jászladány, Baross Gábor úton két személy közlekedett az úttesten, annak ellenére, hogy az úttest mellett gyalogút található. Az akkor még ismeretlen személyek egymás mellett haladva a gépjármű közlekedésére szolgáló út felét elfoglalva, balesetveszélyesen toltak egy babakocsit, amiben gyermek nem volt. A személyek a cselekményükkel megszegték a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 21. §-ában foglalt, gyalogos közlekedésre vonatkozó szabályokat, amivel szabálysértést követtek el.

Az intézkedés során az I. r. panaszos őrjöngése közben kezeit a fejére kulcsolva leguggolt és azt kiabálta, hogy „Jaj drága Istenem a gyermekeim szájából húzzák ki az enivalót!”. A panaszosok az intézkedés során az emberi méltóságukban nem lettek megsértve, velük szemben mindvégig jogszerű, szakszerű és kulturált intézkedés került lefolytatásra.

A panaszosokkal szemben közlésre kerültek a viselkedési normák, illetve felhívták a figyelmüket a tegező mód elhagyására és a kellő tisztelet rendőrök részére történő megadására. Ennek ellenére mindketten tovább hangoskodtak. A két személy a szabálysértés tényét elismerte és azt mindenféle kényszer és ráhatás nélkül aláírásukkal meg is erősítették. Az intézkedés során a verést az intézkedés alatt álló személyek említették különféle nyomdafestéket nem tűró kifejezéseket tömörítve. A panaszosokat az intézkedés során többször figyelmeztették a viselkedésük befejezésére, érteve itt a hangosan trágárkodó, lekezelő, sértő kifejezéseiket.

A velük szemben alkalmazott rendőri intézkedés indokolt volt, a rendőrök kulturáltan, de kellő határozottsággal léptek fel, a panaszosok az általuk elkövetett cselekményekkel arányos, a törvényekben meghatározott szankciókban részesültek.

Az intézkedést követően a panaszosok személyesen jelentek meg a Jászladány Rendőrőrsön, ahol az őrsparancsnok a részükre részletes tájékoztatást nyújtott, amelyről hivatalos feljegyzést is készített. A kapott tájékoztatás alapján a panaszosok döntöttek arról, hogy panaszukat a Testületnél terjesztik elő, így a rendőrségen panasz eljárás nem indult.

A mb. kapitányságvezető álláspontja szerint a rendőri intézkedés indokolt és célhoz kötött volt, a végrehajtása törvényes és szakszerű volt. Az intézkedés során az arányosság követelménye nem sérült. A panaszosok írásbeli állításai nem fedik az intézkedést követően a Jászladány Rendőrőrs parancsnokának előadottakat, amelyet a hivatalos feljegyzés tartalmaz.

2) T. D. c. r. fhdgy. mb. őrsparancsnok 2017. január 30-án kelt hivatalos feljegyzésében rögzítette, hogy aznap a szolgálata teljesítése során 11 óra körüli időben megjelent a Jászladány Rendőrőrsön L. I., L. J. és a II. r. panaszos. Elmondták, hogy a tegnapi napon történt velük rendőri intézkedés és sérelmezik a rendőr viselkedését. A II. r. panaszost és L. J-t helyszíni bírsággal sújtotta az intézkedő rendőr, amit nem bírnak megfizetni. A rendőri intézkedés során eljárta elmondása szerint L. R., illetve egy vékonyabb rendőr, aki nagyon durván, sértő szavakat használt velük szemben, akitől nagyon félnek, megijedtek tőle. L. I. nem került szankcionálásra, vele csupán sértő módon beszélt a rendőr egy tűzgyújtás végett, mást nem mondott.

A mb. őrsparancsnok tájékoztatta őket a panasztételi lehetőségeikről, illetve arról, hogy milyen szervezetekhez fordulhatnak, amennyiben rendőri intézkedéssel szembeni panaszuk van, illetve tájékoztatta őket, hogy a panaszukat a rendőrőrsön is megtehetik, illetve bármelyik más rendőri szervnél. A személyek közölték, hogy ők már több helyre telefonáltak az ügyben, többek között a Testületnél is bejelentették az esetet. Tájékoztatta őket a mb. őrsparancsnok, hogy ott is megtehetik a panaszukat, illetve a rendőrőrsön is. Ők egyértelműen kijelentették, hogy szeretnék, hogy a panaszukat a Testület vizsgálja ki.

A mb. őrsparancsnok kérdésére, hogy miért jöttek be a rendőrőrsre, ha már bejelentést tettek telefonon azt felelték, hogy valaki azt mondta nekik (nem emlékeznek, hogy ki), hogy a rendőrőrsre is be kell jönniük. Közölte velük a mb. őrsparancsnok, hogy megtehetik most is a panaszukat, de ők gondolkodás után egyértelműen azt felelték, hogy a Testületnél maradnak. A kérésüket így megértette a mb. őrsparancsnok, tájékoztatta a Testület elérhetőségéről őket, majd mindent megköszöntek és távoztak az épületből.

Mindezek után 12 óra körül megjelent a rendőrőrsön az I. r. panaszos, aki elmondta, hogy beszélt a II. r. panaszossal és arra jutott, hogy ő sem tudja befizetni a helyszíni bírságot, amit kirótt rá a rendőr, illetve vele is nagyon csúnyán beszélt és viselkedett a rendőr, félt tőle ő is, így panaszt akar tenni a rendőr ellen. A mb. őrsparancsnok megkérdezte tőle, hogyan szeretné megtenni a panaszát, majd tájékoztatta a lehetőségeiről. Az I. r. panaszos elmondta, hogy ő sem a rendőrőrsön szeretné a panaszt megtenni, hanem a Testületnél, ahogyan a többiek. Az I. r. panaszos részére megadta a Testület elérhetőségét, majd megköszönte ezt az I. r. panaszos és távozott a rendőrőrs épületéből.

3) A rendőrség mellékelte az I. r. panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírságról szóló formanyomtatványt.

A panaszos 2017. január 29-én a Jászladány, Baross Gábor utca 20. szám előtt 14 óra 40 perckor szabálysértést követett el magatartásával, amely alapján 50.000 Forint helyszíni bírságot szabott ki vele szemben a rendőr. A panaszos a KRESZ 21. §-ába ütköző magatartást tanúsított, amely alkalmas a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 224. §-ában tilalmazott szabálysértés elkövetésére.

A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy „A túloldali tájékoztatót elolvastva és megértve elismerem a fenti cselekmény elkövetését és azt, hogy ezzel szabálysértést valósítottam meg. A bírság megfizetését vállalom.”.

4) A rendőrség mellékelte a II. r. panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírságról szóló formanyomtatványt.

A panaszos 2017. január 29-én a Jászladány, Baross Gábor utca 20. szám előtt 14 óra 40 perckor szabálysértést követett el magatartásával, amely alapján 50.000 Forint helyszíni bírságot szabott ki vele szemben a rendőr. A panaszos a KRESZ 21. §-ába ütköző magatartást tanúsított, amely alkalmas a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 224. §-ában tilalmazott szabálysértés elkövetésére.

A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy „A túloldali tájékoztatót elolvastva és megértve elismerem a fenti cselekmény elkövetését és azt, hogy ezzel szabálysértést valósítottam meg. A bírság megfizetését vállalom.”.

5) K. L. r. ftörm. KMB 2017. február 28-án kelt jelentésében, a sérelmezett intézkedés vonatkozásában előadta, hogy a szolgálata ellátása során, 2017. január 29-én 14 óra 40 perckor Jászladány, Baross Gábor úton közlekedett a szolgálati gépkocsival L. R. r. tzls. kollégájával, amikor is két személyre lett figyelmes, akik annak ellenére, hogy az úttest mellett gyalogút is található, egymás mellett haladva a gépjármű közlekedésre szolgáló úton igencsak balesetveszélyesen tolnak egy babakocsi-féle tárgyat, amiben azonban semmi nem volt, csak zsákok. A két személyt megállította, majd intézkedés alá vonta őket. A személyek igazoltatását követően kiderült, hogy a panaszosokról van szó. Őket a körözési rendszerben leellenőrizte, ami azonban találatot nem jelzett. Ezt követően a rendőr kérdőre vonta a panaszosokat, hogy miért nem a gyalogosok számára kijelölt gyalogúton haladnak. Ekkor közölték a rendőrrel, hogy csak ide mennek nem messzire tűzifáért és a gyalogúton nem férnek. Ekkor a rendőr közölte velük, hogy ezen cselekményükkel (KRESZ 21. § gyalogos közlekedésre vonatkozó szabályok, illetve Szabs. tv. 224. §) szabálysértést követtek el és, ha ezt elismerik, akkor a helyszínen bírságot fog a részükre kitölteni. A szabálysértés elkövetését nem ismerték el, mire közölte velük a rendőr, hogy akkor ellenük szabálysértési feljelentést fog tenni. A panaszosok ezt hallva a gyermekeikre hivatkozva kérték a rendőrt, hogy inkább mégis csak elismerik a szabálysértést, de nem szeretnének büntetést kapni. Ha kapnak is, akkor majd ledolgozzák. Ettől kezdve a viselkedésük arrogáns, lekezelő, indulatos lett, majd mindketten közölték a rendőrrel, hogy „Minket nem érdekel, azt csináltok, amit akartok, lőjete le, úgysem fogjuk kifizetni a bírságot és a járdára sem megyünk le!”. Ezt követően a rendőr közölte velük, hogy ha a felszólítás ellenére a szabálysértést továbbfolytatják, akkor őket elő fogja állítani a Jászladány Rendőrségre. Erre azt mondták a rendőrnek, hogy „Nem vagyunk mi tolvajok, nem csináltunk semmit, miért csináljátok ezt velünk?! Mi az, hogy bevisztek minket, biztos nem. Vagy szétveritek a fejünket! Kik lennétek tik?!”. A rendőr közölte a panaszosokkal a viselkedési normákat, illetve felhívta a figyelmüket a tegező mód hanyagolására és a kellő tisztelet megadására. Ennek ellenére mindketten továbbhangoskodtak és az I. r. panaszos őrjöngése közben kezeit a fejére kulcsolva leguggolt és azt kiabálta, hogy „Jaj, drága Istenem, a gyerekeim szájából hozzák ki az ennivalót!”. Mindkét személlyel ismételtén közölte a rendőr a szabálysértés tényét, valamint, hogy 50.000 Forint helyszíni bírság kerül kiszabásra velük

szemben. Azt is mondta nekik, hogy amit elkövettek az igen balesetveszélyes és legrosszabb esetben halálos kimenetelű közlekedési balesetet is okozhatnak a viselkedésükkel. Ezt követően a részükre a helyszínen bírságnyomtatvány került kitöltésre, amin ők aláírásukkal a szabálysértés tényét elismerték, viszont az 50.000 Forint bírságot sérelmezték, de ismét közölték, hogy majd ledolgozzák, vagy majd elintézik, hogy ne kelljen azt kifizetni és nem értenek egyet a rendőri intézkedéssel sem, amit majd jelenteni fognak. Részükre a helyszínen jogi felvilágosítást is adott a rendőr.

A rendőr jelentése végén előadta, hogy a panaszosok az intézkedés során nem lettek megsértve az emberi méltóságukban, velük szemben mindvégig jogszerű, szakszerű és kulturált intézkedés került lefolytatásra. A panaszosokat az intézkedés során többször is figyelmeztette a viselkedésformájuk befejezésére, érteve itt a hangosan trágárkodó, lekezelő, sértő kifejezéseiket. A két panaszos a szabálysértés tényét elismerte és azt mindenféle kényszer, ráhatás nélkül aláírásukkal is megerősítették. Az intézkedés során a fentiekben említett előállításról volt szó, a verést az intézkedés alatt álló személyek említették különféle nyomdafestéket nem tűrő kifejezésekkel körítve. A velük szemben alkalmazott rendőri intézkedés kellő határozottságú az általuk elkövetett cselekményekkel arányos, a törvényekben előírtaknak megfelelően történt.

6) L. R. c. r. tzls. 2017. február 28-án kelt jelentése szó szerinti egyezést mutat az előző, 5) alpontban ismertetett rendőri jelentéssel, így annak megisméltéséről jelen pont alatt a Testület eltekint.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testületnek a panaszosok által, a beadványukban előadottak kapcsán elsőként saját hatáskörét kellett megállapítania.

A panaszosok sérelmezték a velük szemben kiszabott helyszíni bírság összegét, amely kapcsán előadták, hogy azt nem tudják megfizetni. Erre tekintettel kérelmezték a Testületet, hogy működjön közre annak az eltörlésében.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Szabs. tv. 39. § (1) bekezdése alapján a rendőrség a Szabs. tv.-ben meghatározott feltételek esetén bármely szabálysértés miatt kiszabhat helyszíni bírságot.

A Szabs. tv. 99. § (1) bekezdése alapján helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A Szabs. tv. 78. § (1) bekezdése alapján a szabálysértési eljárás feljelentés, vagy a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, illetve a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés alapján indul meg.

Ezeket a rendelkezéseket egészíti ki a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló Szabs. tv. végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint az ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet (továbbiakban: Bírságrendelet), amely 18. §-ának (1) bekezdése szerint: „ha jogszabály helyszíni bírság kiszabását lehetővé teszi és a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy a helyszíni bírság kiszabása mellett dönt, ezt közli az eljárás alá vont személlyel, egyben pedig tájékoztatja a jogkövetkezményekről”. Jelen szakasz (2) bekezdése meghatározza, hogy ha közúti közlekedési szabálysértés miatt kiszabott helyszíni bírság esetén, ha a jogszabály közúti közlekedési előéleti pontot rendel a szabálysértéshez, úgy a helyszíni bírságot kiszabó személy erről is tájékoztatja az eljárás alá vontat, illetve rögzíti a meghatározott pontszámot a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványon. A (3) bekezdés szerint, ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását aláírásával igazoltan nem veszi tudomásul, a helyszíni bírság kiszabására jogosult a helyszíni bírságolás alkalmazásától eláll és közli az eljárás alá vont személlyel, hogy feljelentést tesz.”

A Testület e körben felhívja a figyelmet a helyszíni bírság kiszabásának különös eljárásjogi helyzetére, a fent ismertetett jogszabályokból ugyanis azt a következtetést kell levonni, hogy eljárásjogi szempontból a helyszíni bírság kiszabása nem része a szabálysértési eljárásnak, mivel a szabálysértési eljárás csak a helyszíni bírság kiszabásának elmaradását és feljelentés megtételét követően indul meg. Ebből következően a szabálysértési eljárásban igénybe vehető jogorvoslatok bizonyosan nem elérhetők azon valós vagy vélt „eljárási” szabálysértések vonatkozásában, amelyeket a rendőr a helyszíni bírság kiszabása előtt követ el. Megjegyzendő, hogy az ezen értelmezésből fakadó hatáskör nem terjed ki a szabálysértési bírság kiszabásának vagy mértékének vizsgálatára, hiszen azzal kapcsolatban van sajátlagos jogorvoslat, mégpedig éppen a bírság elfogadásának elutasítása, amelynek eredményeként megnyílik a szabálysértési eljárás.

A Testület jelzi, hogy mivel a panaszosok aláírták a formanyomtatványt, ezzel nemcsak a szóban forgó közlekedési szabálysértés elismerését ismerték el, hanem kötelezettséget is vállaltak a bírság megfizetésére. Azzal szemben a jogorvoslat kizárt. [Az erről szóló részletes tájékoztatás a formanyomtatvány hátoldalán olvasható.]

A fentiekből következik, hogy a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére, hogy a panaszosok elkövették-e a szabálysértést, illetve a Testület eljárása nem minősül jogorvoslati eljárásnak a helyszíni bírsággal szemben, így nincs jogosultsága a Testületnek arra sem, hogy a panaszosokkal szemben kiszabott helyszíni bírságot felülbírálja.

IV.

A Testület ellenben érdemi eljárásában megvizsgálta azt, hogy a panaszosokkal szemben a rendőröknek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége; valamint górcső alá vette a panaszosokkal szemben intézkedő rendőr magatartását is.

Az elvégzett vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosoknak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében rögzített emberi méltósághoz és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogukat az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszosokkal szemben végrehajtott rendőri intézkedés jogalapja kapcsán az alábbi megállapításokat tette.

A panaszosok beadványukban előadták, hogy semmilyen jogellenes cselekményt nem követtek el, amikor a rendőr 2017. január 29-én 14 óra 40 perckor megállította őket a Baross Gábor úton és fejenként 50.000 Forint bírságot szabott ki velük szemben. A panaszosok elmondták, hogy ők éppen mentek tűzifát vásárolni, de a rendőr azzal vádolta meg őket, hogy egy hangárnál látta őket és ott bizonyosan lopni voltak.

A rendőrség tájékoztatása szerint a járőrök gépkocsizó járőrszolgálatuk során észlelték azt, hogy a panaszosok a Baross Gábor úton egymás mellett közlekedtek és egy babakocsi-szerű tárgyat toltak, amiben gyermek nem volt, csak zsákok. A panaszosok majdnem az egész közutat elfoglalták, amely rendkívül balesetveszélyes volt. Ezt tették úgy, hogy gyalogjárda található az úttest mellett, amelyen – elmondásuk szerint – azért nem közlekedtek, mert azon nem férnének el. A rendőrök észlelése alapján a panaszosokkal szemben intézkedést kezdeményeztek, hiszen a panaszosok által kifejtett cselekmény a KRESZ. 21. §-ába ütközik, amely ezáltal alkalmas a Szabs. tv. 224. §-ában tilalmazott közúti közlekedési szabályok kisebb fokú szabálysértés elkövetésére.

A rendőrség feladata az Rtv. 1. § értelmében a közbiztonság és a közrend védelme, az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése, az államhatár rendjének fenntartása, a terrorizmus elleni küzdelem és az Rtv-ben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés. A rendőrség a bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében (Rtv. 1. § (2) bekezdés 2. pont), közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el (Rtv. 1. § (2) bekezdés 4. pont).

Az Rtv. 44. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

Az igazoltatás Rtv. 29. § (1) bekezdésben rögzített szabályai szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség, a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. § szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A fenti rendelkezéseket egészíti ki a Szolgálati Szabályzat 9. §-a, amelynek (1) bekezdése szerint a

rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A (2) bekezdés alapján a li figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértés elkövetését elismerő személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására. A (3) bekezdés értelmében pedig a rendőrt közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés észlelése vagy tudomására hozása esetén abban az esetben terheli a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása érdekében szükséges intézkedési kötelezettség, ha a) ilyen jellegű szolgálati feladat ellátására kapott utasítást, vagy b) intézkedése során ilyen jogsértést észlel, és - amennyiben ez az eljárás lefolytatásának jogszabályi feltétele - rendelkezik a tevékenység ellátáshoz, illetve a szabályszegés dokumentálásához szükséges technikai eszközzel.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből kitűnik, hogy az Rtv. 44. §-a alapján a rendőr jogosult valamennyi, a közlekedésben résztvevő személyt, illetve járművet közúti ellenőrzés alá vonni és ezen közlekedésrendészeti intézkedés során ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal – megilleti. Míg az Rtv. 29. § alapján a rendőri intézkedéshez az szükséges, hogy a rendőr valamilyen jogellenes cselekmény gyanúját észlelje.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület ezt követően azt vizsgálta meg, hogy azzal, hogy a panaszosok a kijelölt gyalogos közeledésre szolgáló hely helyett a közúton közlekedtek vajon felvetődhetett-e valamely jogellenes cselekmény elkövetésére vonatkozó, a rendőri intézkedés foganatosításához szükséges minimális szintű gyanú. A Testület a kérdésre igenlő választ adott. A Testület véleménye szerint a panaszosok által tanúsított magatartás felvethette a Szabs. tv. 224. § (1) bekezdésébe ütköző és a KRESZ 21. § (1) bekezdése szerint minősülő szabálysértés elkövetésének a gyanúját.

A Szabs. tv. 224. § (1) bekezdése szerint, aki a KRESZ-ben meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

A KRESZ 21. § (1) bekezdése pedig meghatározza, hogy a gyalogosnak a járdán, ahol pedig járda nincs, a leállósávon, az útpadkán vagy a kerékpárúton kell közlekednie.

A Testület által kialakított történeti tényállás szerint a panaszosokkal szemben a rendőri intézkedés végrehajtására rendőri észlelés alapján került sor, hiszen a rendőrök gépkocsizó járőrtevékenységet láttak el, amikor azt tapasztalták, hogy a panaszosok gyalogosan közlekednek a járműforgalom számára rendelkezésre álló közúton annak ellenére, hogy volt kijelölt gyalogosok számára rendelkezésre álló út (járda). A Testület véleménye szerint a rendőrség a panaszosokkal szemben, szabálysértés elkövetésére vonatkozó minimális szintű gyanút észlelhetett, amely a közlekedési szabálysértés megvalósítására utalhatott. Erre tekintettel a közlekedési szabályok ellenőrzését, és így a szabálysértés tényleges megvalósulásának megállapítását a rendőrök csak úgy tudták elvégezni, ha intézkedés alá vonják a panaszosokat. Ezen körülményre figyelemmel a Testület álláspontja szerint a

rendőrök kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában foganatosítottak közlekedésrendészeti intézkedést a panaszosokkal szemben, így a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem szenvedett sérelmet annak kapcsán.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a rendőrség oldalán fennállt a panaszosokkal szembeni intézkedési kötelezettség, tekintettel a fent hivatkozott jogszabályhelyekre. A rendőrség a közlekedési szabályok betartását, akár konkrét jogsértés tapasztalása nélkül is ellenőrizheti, erre tekintettel a Testület megállapította, hogy az intézkedő rendőrök a jogszabályi előírásoknak megfelelően, kellő jogalap birtokában (Rtv. 44. §) jártak el a panaszosokkal szemben, így az intézkedés kezdeményezése a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértette.

2) Ezt követően a Testület a panaszosokkal szemben intézkedő rendőr szolgálati magatartását vizsgálta meg.

Mindkét panaszos előadta, hogy a rendőri intézkedés során őket többször a rendőr veréssel fenyegette meg. Olyan kijelentések hangzottak el, hogy a rendőr leveszi az egyenruháját és azt követően fogja őket megverni. A rendőr csúnyán beszélt velük, emberi méltóságukban őket megsértette. Azzal is fenyegette őket, hogy amennyiben nem írják alá a szabálysértési bírságról szóló formanyomtatványt, akkor az a duplájára fog emelkedni.

A rendőrség határozottan visszautasította a panaszosok által előadottakat. Annak kapcsán hivatkoztak egy 2017. január 30-án készült hivatalos feljegyzésben rögzítettekre, amely vonatkozásában a panaszosok azért jelentek meg a kapitányságon, hogy az intézkedő rendőrrel szemben panaszt tegyenek, mert nem tudják megfizetni a velük szemben kiszabott bírságot, valamint a rendőrtől féltek az intézkedés során. A rendőrség egybehangzóan a Testületet arról tájékoztatta, hogy a panaszosokkal szemben kulturált, szakszerű, arányos rendőri intézkedésre került sor. A panaszosok végig kiabáltak, jajongtak az intézkedés során, tegették a rendőröket, így őket a rendőr kioktatta a követendő viselkedési szabályokról. A verés tényét a panaszosok emlegetették többször az intézkedés során nyomdafestéket nem tűrő kifejezések mellett. Végig trágár szavakat mondtak az intézkedés során. Ők nem lettek megfenyegetve a nyomtatvány aláírása kapcsán.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Tekintettel arra, hogy a szolgálati fellépés módjával kapcsolatban a panaszosok és a rendőrség is eltérő tartalmú információkat hozott a Testület tudomására, amelyek ellentmondásban állnak egymással, így a Testület nem tudott egy olyan történeti tényállást kialakítani, amelynek tükrében megítélhetette volna a panaszosok kifogását. A Testület rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszköze és a bizonyítékok csekély volta lehetetlenné tette az ellentmondás feloldását, **így ezen körülményre tekintettel a Testület csak úgy határozhatott, hogy a panaszosok emberi méltóságához való jogának a sérelme nem megállapítható.**

V.

A Testület állásfoglalásában megállapította, hogy nem sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga a velük szemben végrehajtott rendőri intézkedés során, hiszen a rendőrök kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában fogantatosították azt. A felek előadásai között tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondás a rendőri közlések érdemi vizsgálatát kizárta, így a Testület csakis úgy határozhatott, hogy a panaszosok emberi méltóságához fűződő alapvető jogának a sérelme nem megállapítható.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogantatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2017. július 6.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag